

YAPAY ZEKÂ-MÜZİK İLİŞKİSİNDEKİ LİSANSÜSTÜ TEZLERİN VE TR DİZİNDE YER ALMIŞ MAKALELERİN İNCELENMESİ

A REVIEW OF GRADUATE THESES AND TR DIZIN-INDEXED ARTICLES EXPLORING THE RELATIONSHIP BETWEEN ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND MUSIC

Mehmet Şahin AKINCI*

ÖZ: Bu araştırmanın amacı, Türkiye’de yapay zekâ ile müzik arasındaki ilişkiyi ele alan lisansüstü tezler ile TR Dizin’de yer alan makaleleri belirlemek, içeriklerini analiz etmek ve alandaki eğilimleri ortaya koymaktır. Çalışma, nitel araştırma yaklaşımı kapsamında doküman analizi yöntemi ile yürütülmüştür. Veriler, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi ve Dergipark veri tabanlarında “yapay zekâ” anahtar kelimesi kullanılarak gerçekleştirilen literatür taraması yoluyla elde edilmiştir. Araştırma kapsamında toplam 2 doktora tezi, 7 yüksek lisans tezi ve 7 makale olmak üzere 16 çalışma incelenmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi ile değerlendirilmiş; çalışmaların yıllara göre dağılımı, konu yönelimleri, kullanılan teknolojiler, yöntemsel yaklaşımlar ve ulaşılan sonuçlar açısından kategorize edilmiştir. Bulgular, yapay zekâ ve müzik alanındaki akademik çalışmaların özellikle 2023 yılı sonrasında belirgin bir artış gösterdiğini ortaya koymaktadır. İncelenen çalışmaların büyük ölçüde müzik eğitimi, müzik üretimi, dijital müzik teknolojileri ve yapay zekâ destekli uygulamalar etrafında yoğunlaştığı belirlenmiştir. Sonuç olarak, Türkiye’de yapay zekâ ve müzik ilişkisine yönelik akademik çalışmaların henüz sınırlı olduğu, ancak son yıllarda artan bir ilgiyle gelişim gösterdiği görülmektedir. Bu bağlamda, alanın disiplinlerarası yaklaşımlarla ele alınmasına ve daha kapsamlı araştırmalarla desteklenmesine ihtiyaç olduğu değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zekâ, Müzik, Müzik Teknolojisi, Lisansüstü Tezler, İçerik Analizi

ABSTRACT: This study aims to identify, analyse, and reveal the trends of postgraduate theses and TR Dizin-indexed articles focusing on the relationship between artificial intelligence and music in Türkiye. The research used a qualitative, document-analysis approach. Data were collected through a systematic literature review using the keyword “artificial intelligence” in the databases of the Council of Higher Education National Thesis Centre and Dergipark. Within the scope of the study, a total of 16 academic works, including 2 doctoral dissertations, 7 master’s theses, and 7 journal articles, were examined. The collected data were analysed using content analysis and categorised by publication year, research orientation, technological focus, methodological approach, and findings. The results indicate a significant increase in academic interest in the field of artificial intelligence and music, particularly after 2023. The reviewed

* Doç. Dr.-Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Sahne Sanatları Bölümü/Zonguldak-mehmetsahinakinci@hotmail.com (Orcid: 0000-0002-2404-330X)

This article was checked by Turnitin.

Bu eser **Creative Commons Atıf-**

Aynı Lisansla Paylaş 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

studies mainly focus on music education, music production, digital music technologies, and AI-supported applications. In conclusion, although academic research on the relationship between artificial intelligence and music in Türkiye remains limited, it has shown a growing trend in recent years. It is suggested that future studies adopt interdisciplinary perspectives and expand the field.

Keywords: Artificial Intelligence, Music, Music Technology, Postgraduate Theses, Content Analysis

1. Giriş

Evrenin olumlu veya olumsuz gelişmesinde, aynı kalmasında veya gerilemesinde en etkili öge olan insanlar bilişsel, duygusal, sosyal, akademik ve daha çoğaltılabilecek birçok açıdan gelişmekte ve değişmektedir. Bu döngüde insanların ürettiği bilim de etkilendiği oluşum kaynakları ve çalışmaları sonrasında sunduğu somut ürünleri açısından gelişmekte ve yenilenmektedir.

Bilimin teknolojik etkileri yönünden bakıldığında, mekanik-elektronik birikim ve teknolojik aygıtları, somut ve soyut niteliklerdeki özellikleri sayesinde tüm yönleriyle sosyal hayatı ve iş hayatını kolaylaştırdığı görülebilir. Ayrıca teknolojik ürünlerin kullanılması ile hayatın her alanındaki çalışma aktiviteleri sonrasında oluşan ürünler, nitelik ve nicelik açısından kolay dağıtım, üretim, tanıtım, süreklilik ve kolay paylaşım özelliklerine kavuşabilmektedir. Bu süreçlerin kolay ve sağlıklı ilerlemesinde en etkili gücün ise, internet ağının güçlenerek hızla yayılması ve ayrıca internet bağlantı hızının devamlı olarak artış göstermesi olduğu söylenebilir.

İnternet ağının gelişmesi ile doğru orantılı olarak teknolojik araç-gereçler de bu yönde geliştirilmiştir (Ersöz ve Bülbül, 2023). Süratle ilerlemiş olan teknoloji, sosyal hayatın her alanında çok etkili bir gereksinim olmuştur. Uluslar da bir rekabet içine girerek, kendi stratejilerine dijital kavramları almışlardır (Tugay ve Tugay, 2019: 377). Oldukça uzun zamandır yeni bilgisayar teknolojilerin kullanımı, iletişimde dijitalleşme ve web 2.0 gibi kavramlar üzerinde durulurken içinde bulunduğumuz süreçlerde yapay zekâ destekli teknolojiler önemle gündeme gelmiştir (Koçyiğit ve Darı, 2023: 427). Çok çeşitli gereksinimlerle otomatikleşmiş, elektronikleşmiş ve makineleşmiş yaşamın insanlara sunduğu bilimsel ve teknolojik gelişmelerin güncel hayata yansımalarının en güzel örneklerinden birisinin “yapay zekâ” olduğu söylenebilir. Farkında olarak veya olmayarak neredeyse tüm yaşamsal faaliyetlerimizde var olan yapay zekâ uygulamalarının, yaklaşık son 5 yıldır sözlü ve yazılı olarak ağırlıklı biçimde adından bahsettirdiği söylenebilir.

1.1. Problem Cümlesi

Bu çalışmada “Teknolojik ve bilimsel gelişmelerin en önemli sonuçlarından birisi olan yapay zekâ ile ilgili müzik alanında yapılmış olan

lisansüstü tez çalışmaları ve TR Dizinde yer alan makaleler hangileridir, konu yönelimleri ve araştırma içerikleri nedir?” araştırma sorusu ile çalışma sürdürülmüştür.

1.2.Alt Problemler

Yapay zekâ ve müzik ilişkisi bağlamında hazırlanan lisansüstü konu yönelimleri ve araştırma içerikleri nasıldır?

TR Dizin’de yer alan yapay zekâ-müzik odaklı makalelerin konu yönelimleri ve araştırma içerikleri ne şekildedir?

1.3.Amaç

Çalışma; teknolojinin önemli bir ürünü olan yapay zekâ kavramına ilişkin bilgilendirmelerden sonra, yapay zekâ kavramının sanat, eğitim ve müzik alanındaki işlevlerine ve güncel pozisyonuna genel açılardan bakmayı, 1995 ve 1998’li yıllardan itibaren başlamakla birlikte yapay zekâ kavramının müzik alanı ile ilişkili olarak yapılmış lisansüstü tez çalışmalarını ve TR Dizininde yer alan makaleleri kategorik analizlerle incelemeyi ve incelemeler sonrasında edinilen bulgulardan yola çıkılarak güncel betimsel düşüncelerin sunulması amaçlamaktadır.

1.4.Önem

Çalışmanın yapay zekâ-müzik alanında, ülkemizde 1995/1998-2025 yılları arasında yapılmış olan tez çalışmaları ve makalelerdeki yazınsal içeriği betimlemesi, bu araştırma ve betimlemeleri sistemli bir şekilde analiz ederek alana ilgi duyanlara ve çalışmalar yapacak olan araştırmacılara tek bir kaynakla edinebilme imkanını sunması, bu özellikleri ile alanda çalışmalar yapacak olan araştırmacılara yol gösterecek bir örnek çalışma olması açılarından önem taşıdığı düşünülmektedir.

1.5.Sınırlıklar

Araştırma: Türkiye’de yapay zekâ-müzik ilişkisinde olmak kaydıyla Yöktez veri tabanında yayınlanmış lisansüstü tezler ve TR Dizin’de yayınlanmış makaleler ile sınırlıdır.

2. Kavramsal Çerçeve

2.1.Zekâ ve Yapay Zekâ

Kendi içinde birçok alt gruba ayrılmakta olan zekâ, zamanla dikkatleri üstüne çekmiş, çeşitli açılardan işlenerek evrilmeye ve farklı açılardan karşımıza çıkarılmaya başlanmıştır. Bu açıdan bakıldığında somut göstergeleri itibariyle teknolojinin bilişim alanı ve araştırmacılarının zekâyı yakından incelediği söylenebilir. Bilişim ve teknolojinin inanılmaz derecede gelişmesi ile sosyal hayatın çoğu alanında halihazırda var olan çeşitli düzenleyici, tanımlayıcı, tamamlayıcı, kolaylaştırıcı bilişim aygıt ve uygulamalarının yeniliklerle hayata daha fazla oranlarda sunulması ihtiyacı doğmuştur. Bu alanda çalışmalar yapmakta olan mühendislik bilimi ve

teknoloji uzmanlarının ortaya çıkardıkları en önemli ürünün yapay zekâ olduğu söylenebilir.

Yapay zekâ insanlar tarafından üretilmiştir. Sosyolojiden tıbbi bilimlere, mühendislikten psikolojiye geniş bir alanda var olan yapay zekâ alanında farklı çalışmalar olduğu için her bilim alanı kendi yapay zekâ tanımlamasını yapmaktadır (Alan ve Kırbağ Zengin, 2023). Yapay zekâ: Var olan soruna göre çözüm yöntemini/yöntemlerini yine insanların kendisine baştan yüklediği bilgilerle çıkarımsayan ve ortaya koyan otomatik algoritmalar üreten sistemlerdir (URL-1); insan zekâsını taklit eden, öğrenen yazılımlardan oluşur ve makine öğrenmesidir (Gürbüz, 2023: 104); insan etkisi olmadan karar verebilen ve öğrendiklerini uygulayabilen algoritmadır (Dereli, 2020: 97). Yapay zekâ, insanların ihtiyacı olan çözümleri otomatik-kısa yollarla bulma fırsatını sağlamaktadır (URL-1).

Yapay zekâ sistemlerinde, insanlardan daha hızlı ve verimli bir şekilde gerçekleştirebilecek detaylı algoritmalar kullanılmaktadır (Tugay ve Tugay, 2019: 379). Yapay zekâ çalışmalarının ana hedefi; insanlar gibi düşünebilen, bilinçli ve ahlâki niteliklere sahip olan bir yapay zekâ meydana getirmektir (Çelebi ve İnal, 2019: 651). Yapay zekâ sayesinde, hayatın herhangi bir alanında elde olan verilerin yorumlanması ve karışık problemlerin makineler aracılığıyla çözülmesi amaçlanmaktadır (Alkan ve Selvi, 2023: 932). Mühendislik alanında adından söz ettirmekte olan yapay zekâ, makineler ve bilgisayar programları üretir duruma gelmiştir (Öztemel, 2020: 79).

Yapay zekânın mühendislik ve teknoloji ile doğrudan ilişkili, bunların yanında farklı bir bilim alanı olan eğitim bilimleri içinde önem kazanmış gelişim alanı olduğu düşüncesi tartışılmaya ve araştırılmaya devam edilebilecek bir konu olarak görülebilir. Fakat estetik, insani duygular, düşünceler ve bunlarla bağlı olan sanat akımları ile ilişkili olarak üretilen sanat ve sanat üretimi açısından bakıldığında ise durumun daha dikkatle incelenmesi gereken yönleri olduğu görülebilecektir. Güncel açıdan bakıldığında sanat ortamlarında: Yapay zekâ sanat ürünleri üretebilir mi?, üretirse sanat eseri kabul edilebilir mi?, yapay zekâyı sanat eseri üretme görevi vermek doğru mu?, yapay zekâ sanat eserleri üretir ve toplumun bir kesimi tarafından kabul görürse sanatçı kabul edilebilir mi? gibi birçok soru ile karşılaşıldığı görülebilmektedir.

2.2.Sanat ve Yapay Zekâ

Güncel hayata bakıldığında yapay zekâ tabanlı sanat eserlerinin, algoritmaların ve bunları destekleyen benzer setlerin kullanımıyla, işitsel ve görsel alanda yeni ürünlerin oluşturulduğu görülebilmektedir. Fotoğraf bulunması, sinemanın yaratılması ve bunlardan da öteye geçerek dijital sanatın yükselişi gibi örnekler, teknolojinin sanat ile birleşerek nasıl ilerleyebildiğinin açık birer göstergeleridir. Yapay zekâ, sanatsal ürünlerin

yaratılma süreçlerini değiştirmekle birlikte sanatın anlamını ve uygulama süreçlerini de gündeme getirmiştir (Yüksel ve Yüksel, 2024: 263).

Sanat ve ürünlerinin; bireysel düşüncelerle, farklı amaçlarla, genellikle estetik kaygılarla, anlattığı bir durum-mesajla üretilme ve biricik-tek olma ayrıcalığından dolayı değerli olma özellikleriyle, evrendeki tüm varlıklardan farklı güzellik ve niteliklerde olduğu düşünülebilir. Yapay zekânın aktif olarak hayatımızın tüm alanlarına etkiler ve katkılar sunmasıyla birlikte, çoğunlukla insan eli ve düşüncesi ile üretilgelmiş olan sanatsal ürünler de yapay zekâ tarafından üretilabilmektedir. Kimi bireyler yapay zekâ tarafından üretilmekte olan “sanatsal ürünler”i sanat alanında kıymetli bulmayıp sanat eseri olarak kabul etmemekte iken kimileri de tam tersi düşünce içinde olabilmektedir.

Yapay zekânın sosyal ve akademik birikimleri ile konuşma, anlatma-açıklama, tartışma ve üretme yeteneğinin olması önemli bir özelliktir. Güncel hayatta tüm konu alanlarında olduğu gibi sanatsal konuların da yapay zekâ ile yazılabildiği, konuşulabildiği ve tartışlabildiği uygulamalar sıklıkla kullanılır hale gelmiştir. Bu gelişmeler göz önüne alınıp, üzerinde dikkatle düşünüldüğünde yapay zekânın ve yapay zekâyâ benzer algoritmaları kullanan uygulamaların çok etkili bir hızla yayılma gücüne sahip olmasının farkına varılabilir bir durum olduğu söylenebilir.

Güncel hayatta sanatçılar, sanatsal performanslarında yapay zekâyı bir ifade aracı olarak görmekte ve ondan yararlanabilmektedirler (Sezer, 2025: 31-32). Sanat eserinin insan elinden veya yapay zekâ teknolojisinden üretildiği bazen fark edilemeyebilmektedir. Yapay zekâ ile üretilmiş sanat eserleri müzayedelerde sunulmakta ve satılmaktadır. Yapay zekânın güçlü yönelimleri sanatçılara ilham vermektedir (Cılız, 2025: 120).

Genellikle sanatla ilgili akımların etkisi ile oluşan sanat eserlerinin üretimi aşamasında da bu durumun, sanat savunucuları ve ilgilileri tarafından üzerinde durularak tartışılmakta olan bir durum olduğu söylenebilir. Sanatsal çerçevede yapay zekâ tarafından üretilmiş ürünler sanat eseri sayılır mı? şeklinde sorular ve ayrıca “bu eser insani duygu ve düşüncelerle tasarlanmamış ve üretilmemiş ama oldukça güzel olmuş şeklinde yorumlamalarla da karşılaşılabilir. Bu tür sanatsal ürünlerin yapay ürün sayılabileceği, bundan dolayı “güzel ve estetik sayılamaz” gibi yargılarla da irdelendiği görülebilmektedir. Önümüzdeki uzun yıllar boyunca bu tartışmaların devam edebileceği ve hatta sanat alanı ile ilgilileri görüş açısından ayrılıklara ulaştırarak sanat eğitimi alanını bile etkileyebilecek ciddiyetle uzun bir süre devam edebileceği düşünülmektedir.

Teknoloji ve ürünlerinin yaşamımızın her anını baştan sona etkilediği yargısının herkes tarafından kabul edilebilecek bir düşünce olduğu söylenebilir. Teknoloji ve bilimle yakından ilişkili olarak üretilmiş olan

yapay zekânın da nicel veya nitel, sözel veya sayısal özelliklerine bakılmaksızın tüm bilim ve eğitim alanlarında, sanat alanlarında dahi kullanımının gün geçtikçe arttığı herkes tarafından görülebilir bir durumdur. Ulaşılmasının kolaylığı nedeniyle kullanım sayısı artan ve ilgi gösterilen bir alan olarak hakkında araştırmalar yapılması, ilgilenenlere bilgiler ve deneyimler sunulması da beklenen bir durum olmaktadır.

2.3.Müzik ve Yapay Zekâ

Müziğin oluşturulma, icra ve yaygınlaştırılma süreçlerinde müzik teknolojisinden faydalanmanın bir zorunluluk haline geldiği söylenebilir. Teknoloji müziğin temel bir bileşeni durumuna gelmiştir. Ayrıca müzik, üretilmesinden sonra kitlelere tanıtılmasında da teknolojiye bağımlı hale gelmiştir. Kullandıkları teknolojiler ve kullanıcı yaşantıları ile dijital platformlar müzikal ürünlerin örneklerini oluşturarak sunmaktadır. Ürünleri sunma ve tanıtmada algoritmalar ve yapay zekâ uygulamalarının dayatan-zorlayan ve besleyici detayları ile medya içeriklerine yön verilmektedir (Karatay, 2025: 280-282).

Çok basit bir anlayışla yapay zekâ ve yapay zekâ destekli uygulamaların müzik dinleme tercihlerimizde nasıl etkili olabildiğini inceleyebiliriz. Var olan müzik dinleme platformlarında birden fazla sanatçının ve şarkının seçilerek dinlenmesi sonrasında, bu platformlarda aktif olarak denetim ve takibi sürdüren yapay zekâ algoritması o an müzik dinlemeyi sürdüren bireyler için sanatçı ve eser seçimlerini sürdürebilmektedir. Bu durum bazı bireyler için olumlu karşılanabilecek bir durum olarak görülebilir. Bu durumu tercih etmeyen bireylerin kendilerinin dinlemek istediği müzik eserlerini ve sanatçıları platformun sunduğu dinleyici şarkı listesi oluşturma seçeneğini kullanarak-aktifleştirerek veya dinlemek istediği şarkıların o an seçimini bizzat kendisinin anlık yaparak dinleme aktivitelerini sürdürebileceği söylenebilir.

2.4.Eğitimde Yapay Zekâ

Bilim ve teknoloji ile sıkı ilişki içinde olan eğitim alanının, teknolojinin yeni ürünlerini kullanmayı sıklıkla tercih ettiği ve bu ürünleri araç-gereç olarak çalışma alanlarına dahil ettiği, gerçekleştirilen eğitim faaliyetlerinde görülebilmektedir. Son yıllarda bilim ve teknolojinin ortak ürünü olan yapay zekânın da eğitim alanı içinde sıklıkla kullanılır duruma geldiği söylenebilir bir durumdur.

Özellikle son yıllarda yapay zekânın bilimsel ve teknolojik gelişimi, bu alanda yapılan çalışmaların da katkısıyla artmakta ve ilgilileri bu yönde araştırmalara yönlendirmektedir. Birçok sektörde bir süredir etkili şekilde kullanılan yapay zekâ teknolojileri, eğitim alanında da kendisini göstermeye başlamıştır (İşler ve Kılıç, 2021: 3). Gelişmiş öğrenme birikimleri, bireyselleştirilmiş öğretim çalışmaları, iyileştirilmiş eğitim sonuçlarıyla eğitim ve öğrenme üzerinde yapay zekâ teknolojisinin etkileri artmaktadır.

Yapay zekânın olası avantajlarını, zorluklarını ve geleceği nasıl şekillendirebileceğini ortaya koyan araştırmalar da öğretim teknolojileri alanındaki uzmanlar tarafından incelenmektedir (Gürbüz, 2023: 104). Yapay zekâ, ders notu verme gibi sıklıkla yapılan sorumluluklardan eğitimcilerin kurtulmasına yardımcı olmaktadır. Eğitimcilerin daha sık biçimde mesleki açıdan profesyonel çalışmaya odaklanmalarına şans vermektedir (Dereli, 2020: 98).

Yapay zekâ uygulamaları sosyal hayatta bilgisayar, tablet ve akıllı telefon kullanabilen her kişinin erişebileceği kolaylıktadır. Bu kolaylığın her birey için olumlu sonuçlar ve alışkanlıklar sunabileceği düşüncesi doğru olmayabilir. Örneğin eğitim faaliyetleri sırasında ödevlendirmeler, araştırmalar, inceleyerek rapor-ödev metni hazırlama vb. görevler veren eğitimcilerin bazı öğrencileri, yapay zekâ uygulamaları sayesinde çok kısa bir sürede ödevlerini kolayca hazırlayabilmektedirler. Bu durum öğretmenlerin karşılaşmak istemediği bir durum olarak görülebilir. Bireyler teknolojinin bir ürünü olan yapay zekâ sayesinde araştırmadan, düşünmeden, tartışmadan bilgiye ulaşabilmekte, bireylerin bilgiye doğru ulaşma deneyimleri azalabilmekte, akademik gelişimde gerekli kazanımları yeterli edinmemekte, kolay ulaşım bireyleri sosyal açıdan iletişime kapatabilmekte, diğer bireylerle grup çalışmalarına karşı tutumlarını düşürebilmekte ve zamanlarını faydalı biçimde kullanma alışkanlıklarını silebilmektedir.

3.Yöntem

3.1.Araştırmanın Modeli

Yapay zekâ-eğitim ve sanat alanındaki birikimi genel yaklaşımlarla sunma, yapay zekâ-müzik alanında var olan durum ve gelişmeleri tespit etme; yapay zekâ-müzik alanında tamamlanmış olan tez çalışmalarındaki ve TR Dizin indekste yayınlanmış makalelerdeki durumu, öncelikle literatürde var olduğu şekliyle betimleme-sayısal analizlerle sunma ve kategorik başlıklarla analiz etme planı içinde olan bu araştırmada nitel araştırmalarda sıklıkla kullanılan betimsel tarama yöntemi ile çalışma sürdürülmüştür.

İçinde bulunulan zamanda devam eden veya etmeyen durum/durumların olduğu hali ile betimlenmesi şeklinde yapılan araştırmalar betimsel tarama modeli ile yürütülmüş araştırmalardır Karasar'a (2009: 77). Birçok disiplinde kullanılan bu model eğitim alanında da tercih edilmektedir. Yetenek, davranış, tercih ve tutum gibi kavram-olgular, bireyler bazında veya gruplarla ilişkilendirilerek kullanılabilir. Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel'e (2009).

3.2.Evren ve Örneklem

Türkiye'de yapay zekâ konusunda Yöktez veri tabanında yayınlanmış lisansüstü tezler ve TR Dizin'de yayınlanmış makaleler araştırmanın

evrenini, yapay zekâ-müzik ilişkisinde olmak kaydıyla Yöktez veri tabanında yayınlanmış lisansüstü tezler ve TR Dizin’de yayınlanmış makaleler ise araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır.

3.3.Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın konusu, amacı ve sınırlılıkları doğrultusunda literatür taraması tekniği ile verilere ulaşılmıştır.

Bilimsel çalışmalarda edinilen bulgular kendisinden daha önce yapılmış olan diğer akademik araştırmalarla ilişkilendirilir ve yapılandırılır. Bundan dolayı araştırmalarda ilgi alanına göre kendisinden önce var olan yayınların gözden geçirilmesi ihtiyacı vardır. Bilimsel araştırma hazırlığı çalışmalarında bu işlem literatür taraması olarak adlandırılır. Bu süreçte taramayı yapan araştırmacı var olan yayınları çeşitli şekillerde arar, inceler, sınıflandırır, özetler. Literatür taramasında diğer amaç, araştırılan konuya ilişkin varsa boşlukları-eksiklikleri tespit etmek ve bunları akademik bir anlayışla ortaya koyabilmektir. Araştırmacı ayrıca kendi çalışmasının ilgili olan literatürde hangi akademik birikimi destekleyeceğini de amaç edinmelidir (Demirci, 2014: 73).

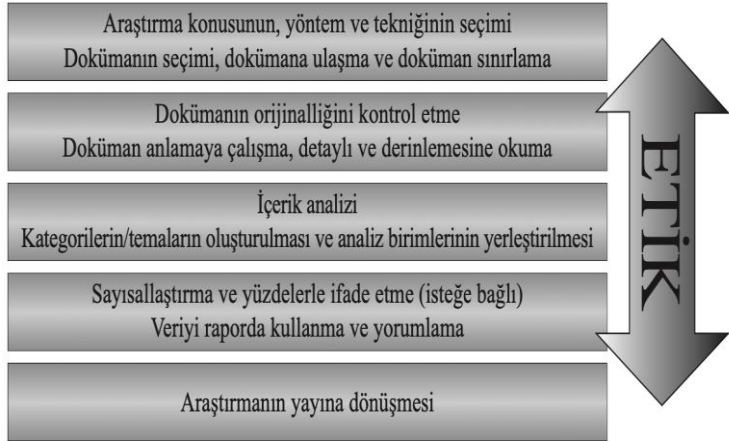
Türkiye’de yapay zekâ ve müzik alanındaki akademik yayın durumunu belirli sınırlılıklarla alana ilgililere betimleme ve sayısal ifadelerle sunmayı amaçlayan bu çalışmada veriler şu şekilde edinilmeye çalışılmıştır: Çalışılan alan ile ilgili sayfa sınırlılığı olmadan, araştırmaların diğer akademik yayın türlerine göre daha rahat sunulduğu araştırma türü olan lisansüstü tez çalışmaları taranmıştır. Ülkemiz Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi web sitesindeki tarama sayfasında konu bölümüne “yapay zekâ” yazılarak literatür taraması yapılmıştır. Literatür taraması 2026 yılı ocak ayı ortasında bitirilmiştir. İncelenen tezler yüksek lisans ve doktora seviyelerinde ayrı ayrı taranmış ve varsa içeriğinin incelenmesi gerekliliğinden dolayı izinli olanlarının taraması yapılmıştır. Ayrıca bu taramada tez başlıklarında “yapay zekâ” teriminin kullanılıp kullanılmadığına da dikkat edilmiştir. 1998-2025 yıl sınırlılığı içinde 1342’si yüksek lisans ve 394’ü doktora tezi olmak üzere toplam 1736 tez taraması yapılmıştır (son tarama 4 Ocak 2026). Bu tezlerden 7 yüksek lisans tezinin ve 2 doktora tezinin yapay zekâ ve müzik alanı ilişkisinde yapılmış olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Ayrıca Dergipark web sitesinde arama bölümüne “Yapay Zekâ” yazılmış ve Tr Dizin’de bu başlıkla yayınlanmış olan toplam 3341 makale, başlıklarından yola çıkılarak incelenmiştir (son tarama 9 Ocak 2026). 2000-2025 yılları arasında yayınlanmış olan bu makalelerden 7 tanesinin müzik alanı ile ilişkili olduğu tespit edilmiştir.

Çalışmada veri olarak incelenen araştırmaların okuyucular için gerekli olan verileri sunabilmesi, bilimsel araştırma yöntem ve tekniklerinde belirtilen araştırma başlıkları ile de uyumlu olarak bulgulara ulaşılabilmesi gerekliliğinden dolayı tespit edilen araştırmalarda: Araştırmanın içerik

yönelimi ve yılı, teknolojik ilgi alanları, yöntem-araç-gereç ve ürün-sonuç gibi kategorik başlıklarla incelenmiş ve hedeflenen verilerin elde edilmesine yönelik analizler yapılmıştır.

Elde edilmiş olan veriler doküman incelemesi-analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Doküman analizi, araştırma edinilen kaynakların ve dokümanların bulunarak toplanması, gözden geçirilmesi, sorgulanması ve analizi şeklinde ifadelendirilebilecek bilimsel araştırma yöntemlerinden birisidir (Sak vd., 2021:228). Dokümanların (araştırmaların) sistematik ve tematik analizinde ise “içerik analizi” tekniği uygulanmıştır.

İçerik analizi uygulaması ile araştırılan konu ve yönelimde oluşan eğilimlerin tespiti amaçlanmaktadır. Bu uygulamalar bilimsel araştırmaların yönü, eğilimi, konuları ve alanları hakkında bilgiler verir, eksik yönlerine ilişkin saptamalarda bulunabilir (Aydoğdu vd., 2017: 557).

Görsel 1. Doküman Analizi Süreci (Kıral, 2020:183)

Doküman incelemesi: Araştırmancının hedefleri ile ilgili olan olgu ve olaylara ilişkin bilgileri sunan yazılı materyallerin analizidir. Nitel araştırmalarda doküman analizi tek başına bir yöntem olarak da kullanılabilir diğer veri toplama yöntemleri ile birlikte de kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2021: 189). Doküman-belge analizi, araştırmaların hedeflemiş oldukları olgularla ilişkili bilgiler sunan kaynakların incelenmesidir (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Literatür taraması sonrasında edinilmiş yapay zekâ-müzik konusunda içeriği incelemeye izinli durumda olan lisansüstü tez ve makaleler: tamamlanma yılları ve kategorilerine göre tablolarda sayısal olarak ifade edilmiş ve içerikleri de: Araştırmancının içerik yönelimi, yılı, teknolojik ilgi alanı, yöntem-araç-gereç ve ürün-sonuç başlıkları-kategorileri açısından bulgularda belirtilmiş ve irdelenmiştir.

4.Bulgular ve Yorumlar

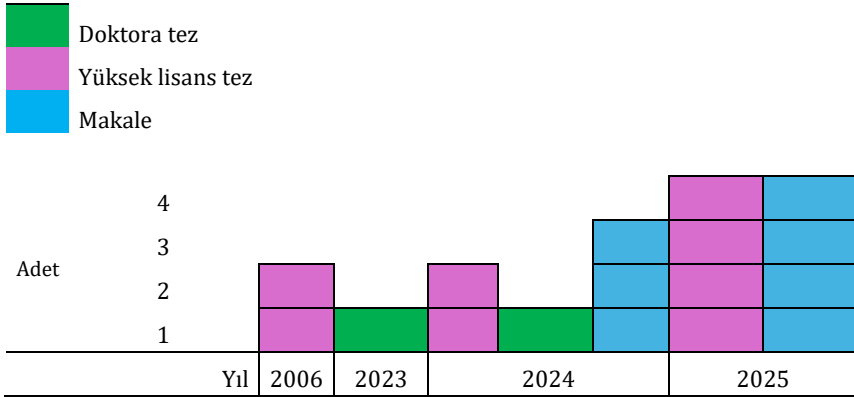
4.1.Yapay Zekâ ve Müzik İlişkisi Bağlamında Hazırlanan Lisansüstü Tez ve Makalelere İlişkin Genel Bulgular ve Yorumlar

Araştırılan konuya ilişkin yapılmış olan literatür taraması sonrasında edinilen çalışmalara ilişkin sayısal değerler Tablo 1 ve Grafik 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Yöktez veri web sayfasında yapay zekâ başlıklı sunulmuş olan tezlerin ve TR dizindeki makalelerin istatistikleri

Araştırma Türü	Araştırma adına göre tarama	İzinli	Sayı	Yıl aralığı	Müzik alanı ile ilgili araştırma sayısı
Yüksek Lisans	Evet	Evet	1342	2000-2025	7
Doktora	Evet	Evet	394	1998-2025	2
Sanatta Yeterlik	Evet	Evet	0	-----	0
TR Dizin Makale	Evet	Evet	3341	1995-2025	7
Toplam 5077					16

Tablo 1’deki verilere göre yapay zekâ ve müzik konularında çalışılmış akademik araştırma türlerinden yüksek lisans tezleri ve makalelerin, doktora tezi araştırma türüne göre daha fazla sayıda olduğu görülebilmektedir.

Grafik 1. Yapay zekâ ve müzik ilişkisinde yapılmış lisansüstü tez ve makalelerin yıllara göre dağılımı

Akademik araştırmaların yıllara göre dağılımı incelendiğinde yıl ilerledikçe ve güncel yıla yaklaştıkça yapay zekâ ve müzik konulu makale ve lisansüstü tezlerin sayısının arttığı Grafik 1’de görülebilmektedir.

4.2.Yapay Zekâ ve Müzik İlişkisi Bağlamında Hazırlanan Lisansüstü Tezlerin Konu Yönelimleri ve Araştırma İçeriklerine Yönelik Bulgu ve Yorumlar

Yapay zekâ ve müzik alanlarıyla ilgili ülkemizde yapılmış olan tez çalışmaları incelendiğinde (1998-2025) bilgisayar destekli müzik eğitimi, müzik eğitiminde kullanılan şarkıların ve çalgı müziği eserlerinin dijital müzik yazılımlarıyla çeşitli amaçlarla işlenmesi, internet sayesinde değişen müzisyen kişilik ve faaliyetleri, dijital ses efektleri ve mix işlemlerinde çeşitli yazılımların denenmesi ve kullanılması, sosyal medya platformları ve müzik, ritmik altyapıyı oluşturan algoritma kullanımları, ses kayıt ve düzenleme programlarının kullanımı, dijitalleşmenin Türkiye'deki müzik endüstrisine etkileri, müzik eğitiminde dijital okuryazarlık, müzik alanında çeşitli gelişim alanlarını desteklemeye-geliştirmeye çalışan mobil uygulamalar gibi yapay zekâ alanına en yakın öge olan teknoloji ve gelişimine ilişkin konularda tezler hazırlandığı incelenmiştir.

Tablo 2. Yapay zekâ ve müzik ilişkisinde 2006-2024 yıllarında yapılmış yüksek lisans tezlerinin kategorik analizleri

Yüksek Lisans Tez Başlığı	Araştırmanın İçerik Yönelimi ve Yıl	Teknolojik İliği Alanları	Yöntem-Araç-Gereç	Ürün-Sonuç
1 Makam Yapılarını Yansıtan Bir Model Önerisi İçin Yapay Zekâ Tekniklerinin Kullanımı	Türk Müziğindeki makamların teorik özellikleri ve yapay zekâ tekniklerinin işbirliği içinde kullanılması-2006	Yapay zekâ	Türk müziği alanında bestelenmiş eserler, yapılarındaki pes-tiz seslerin eserlerde bulunma sıklıkları açısından analiz edilmiştir.	Farklı notalar için önceden hazırlanmış farklı semboller olarak harf ve rakamli göstergelerle kullanılmıştır.
2 Melodi Tekrarına Yönelik Müziksel Algılamada Sayısal ve Sözel Eğitilmiş Öğrencilerin Performanslarının Yapay Zekâ Ortamında Karşılaştırılması.	Sayısal ve sözel zekâ türlerine göre müziğin algılanması-2006	Yapay zekâ	Belirlenmiş bir melodi bireylere dinletilmiş ve bireylerden melodinin tekrar edilmesi istenmiş ve bu tekrarlar kaydedilmiştir. Kayıtlar HFD (işareti ayrıık hale getiren analiz) ile analiz edilmiştir.	Sayısal alanda eğitim almış bireylerin HFD değerleri sözel eğitim alanlara nazaran daha yüksek gelmiştir.
3 Yapay Zekâ Destekli Müzik Dersi Aktivitelerinin Öğrencilerin Ders Motivasyonlarına Etkisi.	Yapay zekâ destekli yürütülen müzik dersi çalışmaları ve ortaöğretim öğrencilerinin ders motivasyonları arasındaki ilişki-2024	Yapay zekâ	Lise son sınıf öğrencilerinde 4 hafta 2'şer ders saati boyunca "Muski.io", "4four.io", "Suno.ai", "Mlody Scanner", "Assisted Melody", "Gamma.App" ve "ChatGPT" yapay zekâ destekli müzik uygulamalarının kullanıldığı müzik eğitimi çalışmaları yapılmıştır. Bu uygulamadan 8 önce sonra motivasyon ölçeği uygulanarak motivasyon puan verileri edinilmiştir. Bu uygulamalara ilişkin öğrenci günlükleri de veriler sağlamıştır.	Öğrencilerin yapay zekâ destekli müzik uygulamaları almasından sonra motivasyon puanlarında artış gözlemlenmiştir.Öğrencilerin derslere aktif katılım gösterdiği saptanmıştır.Öğrenci günlüklerinden de yapay zekâ destekli uygulamaların derse olan ilgisini yükselttiği bulgusuna ulaşılmıştır.

4	Yapay Zekânın Müzikal Yaratıcılığı: Chatgpt Örneği	Yapay zekânın, dini müzik eser türlerinden birisi olan ilahi formunda eser besteleme denemesinin incelenmesi - 2024	Yapay zekâ	Yapay zekânın ilahi formunda eser üretmesi öncesinde makine öğrenmesi yöntemi ile makam bilgileri geliştirilmiştir. Yapay zekâ sistemine metin halinde üç ilahi sohbet bölümüne bestesi ile gönderilmiştir. ChatGPT ile yazışmalar sonrasında bu ilahiler analiz edilmiştir. Bu analizde Rast makamının teorik ve uygulamalı özellikleri üzerine analizler ve diğer ilahilere benzerlikleri üzerine analizler sunulmuştur.	ilahiler arasında bestelenmesi açısından en sık tercih edilmiş makam olan Rast makamı ve Sofyan usulü tercih edilmiştir.Yapay zekâdan rast makamında ve sofyana usulünde bir beste yapması istenmiştir.Türk Müziği alanında besteleme yapmaya ilişkin gerekli eksik bilgiler ChatGPT'ye verilmiş ve ChatGPT Rast Makamında bir ilahi bestelemiştir.
---	--	---	------------	--	---

Yapay zekâ ve müzik ilişkisinde yapılmış yüksek lisans tezlerinin ilk olarak 2006'da gündeme geldiği ve sonrasında ilginç bir şekilde 2024 yılına kadar bir araştırma konusu olarak hiç tercih edilmemiş olduğu Tablo 2'deki verilerden görülebilmektedir.

Tablo 3. Yapay zekâ ve müzik ilişkisinde 2025 yılında yapılmış yüksek lisans tezlerinin kategorik analizleri

	Yüksek Lisans Tez Başlığı	Araştırmanın İçerik Yönelimi ve Yılı	Teknolojik İlgili Alanları	Yöntem-Araç-Gereç	Ürün-Sonuç
5	Dijitalleşme, Yapay Zekâ ve Müzisyen Yaratıcılığı (Digitalization, Artificial Intelligence and Musician Creativity)	Müzik eserlerinin oluşturulması, ilgili çevreye dağıtılması ve dinleyen-izleyenler tarafından tüketilmesi aşamalarında, müzisyenleri bekleyen olanaklar ve çeşitli sınırlılıklar nedir incelenmesi üzerine odaklanılmıştır.Bu zaman dilimleri teknolojik olarak müzik ve teknolojinin dönüşümü olarak nitelendirilmiştir. Müzikte demokratikleşme üzerine de incelemeler sunulmuştur-2025	Yapay zekâ	Nitel araştırma yöntemi le çalışılmıştır. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu ile edinilmiş ve verilerin değerlendirilmesi için tematik analizler yapılmıştır.	Müzik endüstrisindeki dijital araçlar ve platformlar müzisyenlerin çalışmalarını şekillendiren gerekliliklerdir. Katılımcılar müzikal yaratıcılık açısından teknolojinin dijital olarak bir özgürlük sağladığını, artan rekabet sayesinde "üretimde profesyonellik" kavramının daha fazla öne çıktığını,müzikal üretimin yapay zekâ ile yapılabiliyor olmasına rağmen yine de insani-gerçek duygu ve bireysel ifade katkıları ile ilişkilendirilerek özgün hale gelebileceğini, Spotify, Apple Music ve YouTube gibi müzik dağıtım platformlarının şeffaf olmayan bir algoritma ile de çalışması hakkında belirsizlikler olduğunu düşünmektedirler.
6	İnsan Sesi ile Sentezlemenin Tarihsel Gelişiminde Yapay Zekâ Tabanlı Şarkı Söyleme Uygulamalarının Yeri, İncelenmesi ve Değerlendirilmesi	İnsan sesi kullanılarak gerçekleştirilen şarkı kayıtlarında kullanılan yapay zekâ destekli uygulamalardan çıkan ürünlerin, doğallık ve gerçeklik niteliklerini araştırma üzerine kurulmuş bir araştırmadır- 2025	Yapay zekâ, ses kayıt teknolojisi	Nitel ve nicel araştırmaların birlikte kullanıldığı karma desen yöntemi uygulanmıştır. Araştırmacının edindiği Audio formatındaki ses kayıtlarına uygulanan dinamik ve spektral analizlerden edinilen bulgular nicel veriler olmuştur. İnsan bir vokalin söylediği şarkıların ses kayıtları alınmış, bu kayıtlar çeşitli ses teknolojisi program ve gereçleri sayesinde eğitici materyaller haline getirilmiştir. Devamında insan sesi ve yapay zekâ tarafından oluşturulmuş olan şarkı sentezlemelerinin ayrı ayrı farkları incelenmiştir.	İnsan sesi ve yapay zekâ tarafından yapılmış şarkı sentezlemelerinin sonunda: perde kaymaları, doğal olmayan ses, sesin kuvvet olarak yükseldiği, seslendirilen şarkının türüne uygunluk açısından yetersizliği,alt-üst frekans seslerinin belirgin çokluğu, sessiz vokal patlamalarının olduğu tespit edilmiştir. Bu işlemler sırasında yapay zekâ algoritmalarının yoğun şekilde dinamik işlemcileri kullandıkları, bu süreçte spektral analizler yapmamalarından dolayı estetik-sanatsal kaygılar içinde olmayan ürünleri meydana getirdikleri tespit edilmiştir.

7	A Case Study on the use of AI-Generated Music in Video Game Development (Video Oyunu Geliştirmede Yapay Zekâ Tarafından Üretilen Müziğin Kullanımına İlişkin Bir Vaka İncelemesi)	Video müziği üretme ve yapay zekânın bu alana entegre edilmesi incelenmiştir. Bu alandaki üretim faaliyetlerinin nasıl olduğu, sanatsal, teknik, profesyonel ve etîğin süreçte nasıl dahil olduğu ve algılandığı, gelecekte bu alandaki faaliyetlerin hangi özelliklerde olabileceği incelenmiştir-2025.	Yapay zekâ, görsel ve işitsel teknolojik öğeler, Udio ve Suno.AI isimli yapay zekâ destekli müzik üretim araçları, müzik araçlarına girilen kriter isteklerinden yola çıkılarak üretilen müzikler.	Alanla ilgili yayınlanmış olan kaynaklara literatür taraması ile ulaşılmış ve gerekli olan bilgiler içerikte sunulmuştur. Araştırma nitel çalışma kapsamında geliştirilmiş ve videolu oyun geliştirme alanında deneyimli bireylerden yarı yapılandırılmış görüşme formu ile veriler edinilmiştir.Yapay zekâ destekli müzikler besteleyen programlardan edinilen müzikler BPM, tonalite, döngüsel yapı, duygusal, teknik ve tür uyumu gibi kriterler çerçevesinde analiz edilmiştir. Bu çalışma sürecinde bu tür üretim faaliyetlerinde nelerle karşılaşıldığına dair ön araştırma gerçekleştirilmiştir.	Oyun sektöründe çalışmakta olan onbir deneyimli çalışan ile yapılan görüşmeler sonrasında yapay zekâ destekli müzik üretim araçlarını kullanma amaçları, bu programları nasıl kullandıkları,teknik güçlükleri, telif ve etik konularında veriler toplanmıştır. En çok kullanılan yapay zekâ tabanlı müzik araçlarının Suno.AI ve ElevenLabs ses tasarımı araçları olduğu,yapay zekâ araçlarının genellikle proje üretme, prototipleme ve atmosferik ölçümler gibi ön aşılmalarda kullanıldığı, bu araçların erişilebilirlik ve maliyet açısından avantajlar sunduğu,bazen video oyununun teması ile eşleşmelerin yeterince sağlanamadığı bulgularına ulaşılmıştır. Yapay zekâ destekli müzik üretme araçlarının insanların yaratma süreçlerini olumsuz etkileme konusunda bu durumun kişiden kişiye değişebileceğini, genelleme yapılamayacağını belirtmişlerdir.
8	Yapay Zekâ Teknolojilerinin Sahne Tasarımı Sürecindeki Potansiyel Kullanım Olanaklarının, Lucia Di Lammermoor Operası Üzerinden İncelenmesi.	Opera eserlerinin hazırlık süreçlerinde sahne-kostüm tasarımcıları ve rejisörlerin, opera eserlerinde kullanılacak olan dekor, kostüm ve ışık gibi öğelere ait gerekli olan fikir ve malzemeleri, kendi düşünsel tasarımları ve zaman kullanımları ile tasarlayıp oluşturmalarındaki zaman ve veri kaybına dikkat çekilmiş ve bu durumlar incelemeye alınmıştır. Yapay zekâ teknolojisini kullanma deneyimi olan yönetmen ve benzeri görevlilerin iş planlamalarını daha kolay yapabileme imkanlarının olabileceğine odaklanılmıştır -2025	Chat GPT, Flux, Google Gemini (Imagen), Llama, Adobe Firefly (Stable Diffusion), Claude Sonnet gibi erişimi olan yapay zekâ uygulamaları	Araştırmacı tarafından, yönetmen ve tasarımcı gözüyle, Lucia di Lammermoor opera eserinin sahne ve kostüm tasarımlarına ilişkin 27 adet istek-tasarı metni hazırlanmıştır. Bu istek-tasarılar Flux, Google Imagen, Adobe Firefly yapay zekâ modellerine girilmiş ve karşılığında 7 sahne ve 46 kostüm tasarımı görseli oluşturulmuştur.	Araştırmada incelenmiş olan Lucia di Lammermoor isimli operaya ilişkin edinilmiş olan görsel tasarımlar resimleri ile ve metinler de yazılı nitel betimlemelerle açıklanmıştır. Yapay zekâ teknolojileri kullanılarak yapılan bir sahne tasarımının, İnsan eli ve düşünsel tasarımları ile üretilenden daha az zamanda ürettiği vurgulanmıştır. Ayrıca Chat-GPT ve tüm yapay zekâ modellerinin karakter analizinde oldukça yetkin olduğu tespit edilmiştir.

2025 yılında tamamlanmış olan yüksek lisans tezlerinin çoğunluğunun yapay zekâ işleyiş mantığı ile çalışan uygulamaların kullanımı ve eser besteleme imkanlarının çeşitli açılardan incelenmesi yönünde olduğu tablo 3'ten görülebilmektedir.

Tablo 4. Yapay zekâ ve müzik ilişkisinde yapılmış doktora tezlerinin kategorik analizleri

Doktora Tez Başlığı	Araştırmanın İçerik Yönelimi ve Yıl	Teknolojik İlgili Alanları	Yöntem-Araç-Gereç	Ürün-Sonuç
Türk ve Batı Müziği Şarkı Formundaki	Türk ve Batı Müziği alanında şarkı formundaki	Yapay zekâ, Toolbox,	Hacı Arif Bey ve F. Schubert'in şarkı	Karşılaştırma bulgular uzmanlar tarafından

Eserlerin Yapay Zekâ Destekli Karşılaştırmalı Müzikal Analiz Modeli: Hacı Arif Bey ve Franz Schubert Örneği	eserlerin müzikal olarak karşılaştırılması-2023	LBDM Algoritması	formundaki eserlerin yapısında bulunan usul, bitiş-karar sesleri, ses aralıkları ve daha çok açıdan nitelikler listelenmiştir. Bu listedeki nitelikler MIDI Toolbox'da bulunan LBDM algoritması ile incelenmiştir.	incelenerek edinilen karşılaştırma sonuçlarının kullanılmama durumları açısından değerlendirilmiştir. Farklı türlerde olsalar bile Türk Müziği ve Klasik Batı müziği alanında birçok eser ve farklı özelliklerin kesin ve net karşılaştırmalarının yapılabileceği sonucuna ulaşılabilmektedir.
Yapay Zekâ Teknolojisi Destekli İşlenen Solfej Derslerine İlişkin Bir Eylem Araştırması	Yapay zekâ, müzik eğitiminde geleneksel biçimde uygulanan solfej eğitimi, 2024	Teknolojik gelişmelerin ürünleri, Yapay zekâ destekli EarMaster programı	EarMaster programı eşliğinde geleneksel eğitim yöntemleri ile solfej dersi pratikleri yapılmıştır. EarMaster Programın uygulanması öncesi ve sonrası ölçekler uygulanmıştır.	Bir ürün oluşmamıştır. Sonuç olarak: Öğretici tarafından geleneksel yolla işlenen Solfej dersi pratiklerine yapay zekâ teknolojisi ile oluşturulan EarMaster programı destek olarak kullandırılmış ve kullanımları kontrol edilmiştir. Öğrencilerin Solfej dersine yönelik tutumlarına olumlu yönde katkı sağlamıştır. Öğrencilerin derse karşı tutumunu olumlu yönde etkilemiştir.

Yüksek lisans tezi ve makale araştırma türlerine nazaran yapay zekâ ve müzik konulu doktora tez çalışmalarının sayısı oldukça az olduğu tablo 4'ten görülebilmektedir.

4.3.TR Dizin'de Yer Alan Yapay Zekâ-Müzik Odaklı Makalelerin Konu Yönelimleri ve Araştırma İçeriklerine Yönelik Bulgu ve Yorumlar

Tablo 5. Yapay zekâ ve müzik ilişkisinde 2024 yılında yapılmış TR dizin indeksli makalelerin kategorik analizleri

Sıra	Makale Adı	Araştırmanın İçerik Yönelimi ve Yılı	Teknolojik İlgili Alanları	Yöntem-Araç-Gereç ve Uygulama	Ürün-Sonuç
------	------------	--------------------------------------	----------------------------	-------------------------------	------------

1	Yapay Zekâ, Posthuman Folklor ve Müzik Teknolojisine Bir Bakış: Atatürk'ün Sesinden Türküler Dinlediniz	Bilimsel gelişmelerin müzik teknolojisine olan katkılarından faydalanılmıştır. Stüdyo ortamında deneysel bir anlayıştan yola çıkılarak insan sesi üzerine teknolojik işlemler uygulanmıştır-2024	Yapay zekâ, müzik-ses teknolojisi	Yapay sinir ağları aracılığıyla ses klonlama uygulanmıştır. Hayatta olmayan bir kurucu lider olan Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün sesi klonlanmış ve yaşayan bir ses haline getirilmiştir.	Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu olan merhum Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün ses tonu ile güncel bir vokal türkü performansı oluşturulmuştur.
2	Yapay Zekâ Destekli Peyzaj Tasarımında Müziğin Etkisi	Müziğin iletişim gücünden faydalanılarak oluşturulan peyzaj tasarımı ile edinilen çevresel uyum ve estetik anlayıştan yola çıkılarak insanlara yaşanabilir mekanlar sunabilme amacıyla çalışma sürdürülmüştür. Peyzaj ve müzik birliktelik içinde çalışması ve yapay zekânın da bu birlikteliğe destek vermesi ile bir ürün oluşturma hedeflenmiştir-2024.	Yapay zekâ (Chat GPT, 'LookX AI Cloud), peyzaj, teknolojik öğelerin kullanılmasıyla oluşan müzik eserleri	İnsan katılımcılar olan müzik eğitimcilerin seçtiği müzik eserleri ChatGPT'ye dinletilmiş ve dinlediği müzik eserlerinin müzikal ve duygusal özelliklerine uygun çevre-peyzaj tasarımları yapması istenmiştir.	ChatGPT'ye dinletilen, her şarkının onda farklı yorumlamalar oluşturduğu, dinletilen şarkıların birçok özelliklerinden çıkarımlar yaparak kendisinden beklenen peyzaj tasarımlarını tespit ettiği müzikal özelliklere göre gerçekleştirdiği ortaya çıkmiştir. Dinletilen şarkılar, peyzaj düzenlemesinin tematik yönlerinin belirlenmesinde kaynak olmuştur. Müzik türleri, şarkılar, sözler ve ritmik özellikler incelenmiş, farklılıklar tespit edilmiş ve bu bağlamda peyzaj tasarımlarının da farklılıklar gösterdiği gözlemlenmiştir.
3	Yapay Zekâ Uygulamalarının Müzik ve Müzik Endüstrisi Üzerine Etkileri	Müzik ve yapay zekâ disiplinlerinin etkileşimini tespit etmeyi amaçlamaktadır. Müzik eserlerinin bilgisayar teknolojisi ile olan yakın iletişimi sonrasında oluşan gelişmeler, algoritmaların müzik üzerindeki etkileri ve müzik üreten yapay zekâ uygulamaları da incelenmiştir-2024.	Yapay zekâ, müzik teknolojisi,algoritma teknolojisi	Alanla ilgili literatürdeki yayın ve bilgilerden yola çıkılarak müzik üretimi ve işlemlerinde kullanılan yapay zekâ uygulamaları tespit edilmiştir. Tespit sonrasında araştırma evreni: Aviva, Suno, Studio (V1.0), Magenta, Boomy, Wavtool, Orb Producer Suite 3 adlı yapay zekâ uygulamalarıdır. AIVA ve SUNO ise örneklem grubudur. Bu uygulamalarla üretilen Mystical Sands, Elektronik Rüzgârlar ve Ezgilerin Zaman Yolcusu: Dijital Anadolu Rüyası isimli eserler bestelenmiştir. Bu eserler içerik analizi ile incelenmiştir.	Çalışmada müzik eseri bestelemede kullanılan yapay zekâ uygulamalarının üretme süreçleri açısından ayrıntılı verilmiştir. Aviva ve Suno uygulamalarının müzik üretim ve prodüksiyon süreçlerinde olumlu katkılarla donatılmış ve etkin oldukları tespit edilmiştir. Çalışmada üretilen müzik eserleri okuyanların daha iyi anlayabilmeleri için karekodlarla araştırma içine yerleştirilmiş ve mobil cihazlarla dinlenebilir kolaylığa kavuşturulmuştur. Yapay zekâ uygulamalarının insani duygu birikimlerinde olmadığı fakat bu uygulamaların müzikal endüstriye olumlu katkılar sunduğu belirtilmiştir.

Ses kayıt teknolojisi, peyzaj tasarımı-müzik ve teknoloji destekli müzik eseri besteleme gibi her birisi farklı alanlarda yapılmış olan yapay zekâ ve müzik konulu makalelerin 2024 yılında literatüre sunulmuş olan makaleler olduğu tablo 5'te görülebilmektedir.

Tablo 6. Yapay zekâ ve müzik ilişkisinde 2025 yılında yapılmış TR dizin indeksli makalelerin kategorik analizleri

Sıra	Makale Adı	Araştırmanın İçerik Yönelimi ve Yılı	Teknolojik İlgili Alanları	Yöntem-Araç-Gereç ve Uygulama	Ürün-Sonuç
------	------------	--	-------------------------------	----------------------------------	------------

1	Medyatizasyon Süreci Bağlamında Müziğin Teknolojisinin Müziği	Medya ve teknoloji ile ilişkisi yoğunlaşmakta olan müziğin, bu kavramlarla giderek artan ilişkisi incelenmiş, tartışılmış; müzisyenlerin yapay zekâ uygulamaları ile birlikte çalışmaları ve birbirlerine karşı olan bağı incelenmiştir-2025	Yapay zekâ, müzik-medya-müzisyenlerin bu kavramlarla olan teknolojik faaliyetleri	Müzik teknolojisi ve iletişim teknolojilerinin gelişmesi ile medyatizasyon süreci gelişmiş ve hızlanmıştır.İçinde müziğin de olduğu medya-medyalasma süreci ve kavramları ile ilişkili olan yapay zekâ müziği ve müzisyen işbirliklerinin haberlerde nasıl sunulduğunu araştırmıştır. Bu araştırmada yapay zekâ destekli olarak oluşturulmuş müzik eserleri tümevarımsal çerçeveleme analizi ile incelenmiştir. Yapay zekâ işbirliğinde oluşturulmuş olan müziklerin tanıtıldığı genel haber siteleri, müzik siteleri ve teknoloji sitelerindeki tanıtım içerikleri "niteleme, müzik, insan unsuru,teknoloji unsuru ve sorunlar" isimindeki değişkenlere göre analiz edilmiştir.	Haber sitelerinden edinilen bilgilere göre çeşitli sanatçı, müzik şirketleri sanatçı ve performansçı isimleri verilmiş ve kendi içlerinde yapay zekâ ile ilişki açısından betimsel analizler verilmiş; "pop" kavramında yoğun behsedilmiş, müzisyenlerin yapay zekâ ile işbirliği ve bunun faydalarına kavramlarına değinilmiştir.
2	Müziksel analizde yapay zekânın potansiyeli: Bir Barok dönem piyano eserinin insan ve yapay zekâ tarafından karşılaştırmalı analizi	Johann Sebastian Bach'ın Der Erste Bach Piyano albümünden "Menuet I" isimli piyano parçasının yapay zekâ ve insan algısı ile form ve armonik açılarından nasıl analiz edildiğinin karşılaştırılması yapılmıştır-2025.	Yapay zekâ (GPT-4), müzikal ve teknolojik analiz	J.S.Bach'ın "menuet" isimli eseri hem insan hem de yapay zekâ görüşlerine göre ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Müzikal form ve armonik-tonal analizler yapılmıştır. Bu analizler yazılı hale getirildikten sonra araştırmacı tarafından doküman analizi yapılmış ve betimsel ifadelerle karşılaştırmalar açıklanmıştır.	İnsan ve yapay zekâ değerlendirmelerinin ikisinin de doğru değerlendirmeler yaptığı; yapılan bu karşılaştırmaların pedagojik ve yorum derinliği açısından farklılıklar gösterdiği, insan değerlendirmelerinin anlaşılabilirlik açısından daha etkili olduğu, genel olarak ise insan değerlendirmelerinin daha başarılı olduğu bulguları sunulmuştur.
3	Müzisyenlerin yapay zekâ kullanım durumlarının ve yapay zekâyâ yönelik görüşlerinin incelenmesi	Müzisyenlerin çalgı çalma, vokal performanslar sunma ve beste yapma yapma faaliyetlerinde yapay zekâ kullanım durumlarının ve yapay zekâyâ ilişkin görüşlerinin tespit edilmesi üzerine çalışılmıştır-2025	Yapay zekâ, müzik eseri oluşturmada-analizde-dinlemede-icra etmede yapay zekâ kullanımı ve etkileşimleri	Betimsel tarama modelinden yola çıkılmış, 79 (amatör-profesyonel) müzisyene uygulanan anket aracılığı ile verilere ulaşılmıştır. Bulgular yüzdelik sonuçlar halinde sunulmuştur.	Edinilen sonuçlara göre yapay zekânın icracılık, bestecilik ve müzik teknolojileri kullanımı alanlarında aktif-yoğun şekilde kullanımının çok düşük olduğu, hatta bu değişkenlere göre hiç kullanmayanların daha fazla olduğu tespit edilmiştir.
4	Popüler Müzik Eserlerinin Yapay Zekâ Tarafından Yeniden Yorumlanması: Duygusal Tepkiler Üzerine Bir Analiz	Müzik eserleri sunan platformlardan olan Youtube müzik platformunda bulunan yapay zekâ ile üretilmiş müziklerin, belirlenmiş yedi temadan ve dinleyici yorumlarından yola çıkılarak analiz edilmesi üzerine çalışılmıştır-2025	Yapay zekâ, müzik eserleri sunan platformlar, Youtube API, Python tabanlı yazılım, yapay zekâ ile üretilen müzikler	Önceden var olan popüler müziklerin yapay zekâ teknolojileriyle yeniden yorumlanması; bu yorumlamaların dinleyicilerde bıraktığı duygusal izlenimler; bu süreçte oluşan estetik ve kültürel dönüşümler incelenmiştir. Amaçlı örneklem yoluyla YouTube platformunda çeşitli müzik türlerini temsil eden yedi müzik ele alınmıştır.	Dinleyici katılımcılara göre: yapay zekâ ile yeniden yorumlanan ve üretilen eserler katılımcılar üzerinde öncelikle "merak" duygusunu öne çıkarmıştır. Ayrıca insanların bu müzikal eserleri teknolojik yenilik ve bunları öğrenme girişimlerini oluşturduğu tespit edilmiştir. Yabancılaşma ve mekaniklik de diğer önemli bulgular olmuştur.

2025 yılında tamamlanmış ve yayınlanmış olan yapay zekâ ve müzik konulu makalelerin yine 2024 yılında yapılan makaleler gibi farklı konu çeşitliliğinde olduğu tablo 6'da görülebilmektedir.

5.Sonuçlar ve Öneriler

5.1.Yapay Zekâ ve Müzik İlişkisi Bağlamında Hazırlanan Lisansüstü Tezlerin Konu Yönelimleri ve Araştırma İçeriklerine Yönelik Sonuçlar

Araştırmanın literatür taraması süreci sınırlılığında araştırmacı tarafından “yapay zekâ ve müzik” konu başlığında 2 doktora tezi ve 7 yüksek lisans tezi olmak üzere toplam dokuz araştırmaya ulaşılmıştır. Bu araştırmaların yıl dağılımlarına bakıldığında, 2006 yılında konuya olan ilginin öncelikle yüksek lisans tez araştırmalarında görülmeye başlandığı tespit edilmiştir. Bu araştırmadan sonra 2023 yılına kadar müzik ve yapay zekâ ilişkisinde lisansüstü tez çalışmanın yapılmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum hakkında genel bir anlayışla, bilim dünyasının 2020 sonrasında yapay zekâ alanına olan ilgisinin artmasından kaynaklanmış olduğu söylenebilir. Fakat 2020 sonrasında da “müzik ve yapay zekâ” konusunun lisansüstü tez çalışmalarına konu olarak alınmasına temkinli yaklaşıldığı, bu yıllarda bir veya iki adet lisansüstü tez çalışması yapılmış olmasının bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Bu durumun yapay zekaya ilişkin bilimsel ilerlemelerin ve sosyal hayatta yapay zekâ etkisinin-yaygınlığının bir süre daha artmasının beklenmiş olabileceğinden kaynaklanmış olduğu söylenebilir.

Yapay zekânın güncel haberleri, yapabildikleri ve yapabileceklerine ilişkin birikimlerden yola çıkarak, eğitim öğretim faaliyetleri, sanat eğitimi ve üretimi, müzik eğitimi ve üretiminde de söz sahibi olup olamayacağı akla gelen sorular arasındadır. Bunun nedeni ise var olan yapay zekâ algoritmaları ve uygulamalarının öğretmenlerin yapabildiği birçok öğretim faaliyetini yapabileceğini göstermekte olmasıdır. Yapay zekâ kullanımının ve yaygınlığının beklenmeyen şekilde ilerlemesi, öğretmenlerin duygularını ve deneyimlerini icra ederek sundukları mesleki motivasyonu olumsuz etkilemekle kalmayıp, geleceğin öğretmenlik meslek kariyerinin de olumsuz bir gidişat çizgisine ulaşabileceği varsayımını akla getirebilmektedir.

İncelenmiş olan akademik araştırmalara genel olarak bakıldığında: Dijitallik ve teknolojiye uzak olduğu düşünülebilecek Türk Müziğindeki makam yapılarının işlenmesine ilişkin çalışmalarda yapay zekânın etkili olması bu türün geleneksellik kalıplarını kısmen farklılaştırdığını; eserlerin insanlarda yarattığı melodik yapı algılarının insan zihninden sonra yapay zekâ algısıyla da alınarak müzikal yapıların insanüstü bilişsel süreçlere kapılar açtığını; müzik eserlerinin üretimi-dağıtımı ve tüketimi faaliyetlerinin büyük şirketlerin tekelinden kurtularak her insanın bu girişimleri yapabileceği kadar kolaylaştırdığını, ancak bu rahatlığın belirli bir sonra sınırlılıklar altında kalabileceğini; görsel öğelerle desteklenmiş müzikal ürünler sunma faaliyetlerinin ileriki süreçlerde sanat alanı ile diğer disiplinleri daha kolay birleştirebileceğini; farklı müzikal türlerdeki eserlerin birbirleri ile karşılaştırılması imkanının yapay zeka algoritmaları

sayesinde sağlanmasının müzikal analizlerde yeni bakış açıları oluşturabileceğini ve müzik eğitiminde yapay zeka algoritmalarının sunduğu uygulamalar sayesinde gelecekteki müzik eğitiminde hibrit eğitim modellerinin devreye alınabileceğini söylemek mümkün olmaktadır. Tüm yorumlamalardan yola çıkılarak sanatta ve sanatın bir alanı olan müzik alanı içinde performans, teorik birikim ve dijital müzik alanı fark etmeksizin yapay zekâ teknolojisinin müziğin tüm bölüm ve başlıklarında yeni kapılar açtığı söylenebilir bir çıkarım olmaktadır.

5.2.TR Dizin’de Yer Alan Yapay Zekâ ve Müzik Odaklı Makalelerin Konu Yönelimleri ve Araştırma İçeriklerine Sonuçlar

Araştırmanın literatür taraması sonrasında TR Dizin’de yayınlanmış 7 makaleye ulaşılmıştır. Makalelerin yıl dağılımlarında bakıldığında 2024 yılında makale araştırmalarında müzik ve yapay zekâ ilişkisi alanına ilginin başlamış olduğu, 2024 ve 2025 yıllarında da bu ilginin artarak devam ettiği tespit edilmiştir. Ayrıca yapay zekâ ve müzik ilişkisinde yapılmış olan araştırmalar arasında makale çalışmalarının lisansüstü tezlere oranla daha fazla artış gösterdiği tespit edilmiştir. Bu durumun makale araştırmalarının tezlere göre yazım açısından daha sınırlı, tercih edilen konuların araştırma alan ve süreci olarak da daha sınırlı özelliklerde olmasından kaynaklanmış olduğu söylenebilir.

Akademik araştırmalar bilimi, eğitimi, toplumu ve ilgi duydukları alanlarda bireyleri devamlı bilgilendirerek geliştirmeye yönelik sürdürülmektedir. Ülkemizde lisans eğitimlerini tamamlayarak istedikleri alanda lisansüstü eğitimlerini sürdürme amacında olan bireylerin, kendilerine danışmanlık sunan öğretim elemanlarının desteği ve kendi yönelimleri ile modern ve güncel hayatı olumlu etkileyecek konulara yönelerek veya tam aksine tehlike arz eden durumların belirli yönlerini inceleyip bu açıklıklara vurgular yapması amacıyla araştırmalar yapması önemli bir gereksinim olmaktadır. Yapay zekânın güncel ve gelecek hayata olası etkileri bu araştırma alanlarından birisi olarak kabul edilebilir.

Bu araştırmalar genel bir yaklaşımla değerlendirildiğinde: Teknolojik ve bilimsel yeniliklerin müziğin her alanında üretimi ve etkisini artırdığı; teknoloji-müzik ve medya ilişkisinin yoğunlaşması sayesinde müzisyenlerin yapay zekâ ile üretim ve sanatsal ilgi ortaklıklarının yenilendiği söylenebilir. Beste ve performans süreçlerinde müzisyen-sanatçıların yapay zekâ kullanımına yönelik değerlendirmelerinin ise yapay zekâ teknolojisinin müzikal uygulamadaki yerinin doğru olması açısından önem arz ettiği söylenebilir. Ayrıca çeşitli online müzik platformlarında sunulan yapay zekâ müzik ürünlerinin dinleyicilerde bıraktığı müzikal etkiler nedeniyle yapay zekâ teknolojisi ve müzik alanındaki gelişmelerin dinleyenler üzerinde de etkili olduğu düşüncesini oluşturduğu unutulmamalıdır.

Araştırmacılar tarafından yapay zekâ ve müzik ilişkisinde (müzik alanında herhangi bir alan fark etmeksizin) yapılmış olan lisansüstü tez ve makale araştırmalarında bulunan metin içeriklerinde, araştırmanın konusu ile ilişkili yapay zekâ etkisi, yapay zekâ kullanımı, yapay zekâ ile araştırılan problemin ilişki durumu hakkında bilgilendirme ve açıklamaların yetersiz olması durumunun göze çarpan önemli bir eksiklik olduğu söylenebilir. Bu yetersizliğin araştırmalarda “Kavramsal Çerçeve” bölümlerinin mümkünse kesin bulundurulması ve bu bölümün içeriğinde gerekli açıklamaların sunulması ile kısmen de olsa kapatılabileceği söylenebilir. Yapay zekâ gibi henüz yeni bir ilgi ile araştırmalara giren konu alanı ile ilgili okuyucu ve araştırmacılara yeterli özellikte metinler sunulması sayesinde yapay zekâ ile ilişkili araştırmaların amaçlarına daha etkili ulaşılabilceği düşünülmektedir.

5.3.Öneriler

Yapay zekânın teknolojik açıdan eğitim-öğretim faaliyetlerine sağladığı kolaylıklar öğrencilerin, öğretmenlerin ve velilerin lehinedir. Fakat yapay zekâ kullanımının yanlış amaçlarla sürdürülmesinin öğrencilerin bilgi kazanımları açısından onlara bir fayda sağlamayacağı açıktır. Bu tür olumsuzlukların yaşanmaması ve yapay zekâ algoritma kolaylıklarının gerçek eğitim faaliyetlerinin önüne geçmemesi için öğrencilerin çalışma faaliyetlerinin takip edilmesinin, öğrencilerin duyguları ve kendi bilişsel gelişimleri ile uyumlu ödev-araştırmaların verilmesinin, ödev-araştırmaların öğrencilerin bizzat kendileri tarafından yapıp yapılmadığının kontrol edilmesinin, ailelerin de bu olumsuz durumlar hakkında bilgilendirilmesinin faydalar sağlayabileceği düşünülmektedir.

Var olan yapay zekâ ve buna benzer olan veya ilerde olabilecek uygulamaların öncelikle bireylerin kişisel ve toplumsal sosyal özelliklerine, akademik becerilerine göre iyi-kötü-faydalı-faydasız ve buna benzer biçimde teknolojik ve bilimsel açılarından temellendirilmesi gerekmektedir. Bu tür yapay zekâ uygulamalarının öncelikle çocukların ve gençlerin dikkatlerini yeterince çekerek ilgi uyandıracak özelliklerde tasarlanmasının önemli olduğu unutulmamalıdır. Bu sayede tasarlanan yapay zekâ uygulamaları ve benzer programlar öğrencilerin sosyal, kültürel, akademik ve bilişsel algılarının gelişimine olumlu katkılar sağlayabilecektir.

Yapay zekâ uygulama ve sistemleri ile çalışmakta olan-olacak sosyal hayatımızdaki tüm alanlar, var olan sosyal, akademik, pedagojik, bilişsel, duygusal, psikolojik vb. tüm alanlara gün gelip müdahale edebilir duruma gelebilecektir. Bu süreçlerde yapay zekâ ile insanların karşılaşacakları her alanda zarar görmeden, her zaman insanların faydasına sonuçlar çıkarabilecek ve hayatı kolaylaştırabilecek çıktılar alabilmeleri için bilim adamlarının, devletlerin ve özel girişimcilerin kontrol mekanizmalarını dikkatle takip etmelerinin önemli yararlar sunabileceği düşünülmektedir.

Yapay zekâyı sanat ve müzik eğitiminde faydalı amaçlarla kullanmak isteyen sanat-müzik eğitimcilerine sanatsal-müzikal ürünler sunmayı öğreten-fikirler sunan teknolojik uygulama ve yayınların artırılmasının, bu alana ilgili olan araştırmacılara yeni yönelimler oluşturarak destek sunabileceği düşünülmektedir.

Bulgularda da belirtildiği üzere (Tablo 1) özellikle son 3 yıldır tüm alanlarda üzerinde durulan yapay zekâ alanında sanat alanı ve müzik eğitimi alanında çalışmaların henüz yeterince başlamamış olması bu alana yönelik araştırma ilgisinin düşük olduğunun bir göstergesi sayılabilir. Bilimsel araştırmalarda var olan yayınlar ve bulgular yenilerinin yapılmasını sağlayarak alanların olumlu-faydalı ve olumsuz-eksik yönlerini göstermekte yardımcı olabileceklerdir.

KAYNAKÇA

- Alkan, A. - Selvi, O. (2023). Türkiye’de yapay zekâ alanında yazılmış yüksek lisans tezlerinin incelenmesi. *Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(1), 931-947.
- Alpyıldız, E. (2024). Yapay zekâ, posthuman folklor ve müzik teknolojisine bir bakış: Atatürk’ün sesinden türküler dinlediniz. *Folklor Akademi Dergisi*, 7(1), 388-402.
- Atay Karlıdağ, B. (2024). *Yapay zekâ teknolojisi destekli işlenen solfej derslerine ilişkin bir eylem araştırması*. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Aydoğdu, Ü. R. vd. (2017). Akademik araştırmalarda araştırma yöntemleri ile örneklem ilişkisi: Doğrulamalı doküman analizi örneği. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 556-565.
- Büyüköztürk, Ş. vd. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. 3. Baskı, Ankara: Pegem Akademi.
- Cılız, F. (2025). Yapay zekâ sanatı üzerine Nietzscheci bir bakış. *Beytulhikme: An International Journal of Philosophy*, 15(1), 119-136.
- Çelebi, V. - İnal, A. (2019). Yapay zekâ bağlamında etik problemi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(66), 651-661.
- Çoruh, T. B. (2025). *Digitalization, artificial intelligence and musician creativity*. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Demirci, A. (2014). Literatür taraması. *Coğrafya Araştırma Yöntemleri*, (ed.: Y. Arı- İ. Kaya), 73-107, Balıkesir: Coğrafyacılar Derneği.
- Dereli, T. (2020). Yapay zekâ ve insanlık. *Bilişim Teknolojileri ve İletişim*, (ed.: M. Şeker vd.), 91-106, Ankara: TÜBA.
- Ersöz, B. - Bülbül, H. İ. (2023). Eğitimde yapay zekâ, sanal gerçeklik ve metaverse. *Yorumlanabilir ve Açıklanabilir Yapay Zekâ ve Güncel Konular*, (ed.: Ş. Sağiroğlu - M. U. Demirezen), 149-184, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Genç, H. K. (2024). *Yapay zekânın müzikal yaratıcılığı: ChatGPT örneği*. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

- Güray, C. (2006). *Makam yapılarını yansıtan bir model önerisi için yapay zekâ tekniklerinin kullanımı*. Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Gürbüz, T. (2023). Gelecekte öğrenme ve eğitim: Yapay zekâ uygulamaları. *İktisat ve Toplum Dergisi*, 156, 103–107.
- Hardalaç, N. (2006). *Melodi tekrarına yönelik müziksel algılamada sayısal ve sözel eğitilmiş öğrencilerin performanslarının yapay zekâ ortamında karşılaştırılması*. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- İncemen, C. (2025). *İnsan sesi ile sentezlemenin tarihsel gelişiminde yapay zekâ tabanlı şarkı söyleme uygulamalarının yeri*. Bahçeşehir Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- İşler, B. - Kılıç, M. Y. (2021). Eğitimde yapay zekâ kullanımı ve gelişimi. *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, 5(1), 1–11.
- Karabulut, Y. (2025). Müzisyenlerin yapay zekâ kullanım durumlarının ve yapay zekâya yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Artuklu Sanat ve Beşerî Bilimler Dergisi*, 15, 123–146.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. 19. Baskı, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Karatay, S. (2025). Medyatizasyon süreci bağlamında müziğin teknolojisi, teknolojinin müziği. *Konservatoryum*, 12(1), 275–297.
- Koçyiğit, A. - Darı, A. B. (2023). Yapay zekâ iletişimde ChatGPT: İnsanlaşan dijitalleşmenin geleceği. *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(2), 427–438.
- Nar, Ü. N. (2025). *A case study on the use of AI-generated music in video game development*. İstanbul Teknik Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Öztemel, E. (2020). Yapay zekâ ve insanlığın geleceği. (ed.: M. Şeker vd.), *Bilişim Teknolojileri ve İletişim*, 75–90, Ankara: TÜBA.
- Sak, R. vd. (2021). Bir araştırma yöntemi olarak doküman analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4(1), 227–250.
- Sertkaya, C. B. (2025). *Yapay zekâ teknolojilerinin sahne tasarımı sürecindeki potansiyel kullanım olanakları*. Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Sezer, A. (2025). Yapay zekâ ve ambalaj tasarımı. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication*, 15(1), 29–41.
- Tugay, B. - Tugay, R. (2019). Uluslararası sistemin geleceğini yapay zekâ üzerinden analiz etmek. *Journal of Academic Value Studies*, 5(3), 376–384.
- Tunç, T. (2025). Müziksel analizde yapay zekânın potansiyeli: Bir barok dönem piyano eserinin insan ve yapay zekâ tarafından karşılaştırmalı analizi. *Artuklu Sanat ve Beşerî Bilimler Dergisi*, 15, 147–166.
- Vural, N. E. - Çetin, S. (2025). Popüler müzik eserlerinin yapay zekâ tarafından yeniden yorumlanması: Duygusal tepkiler üzerine bir analiz. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 14(4), 63–88.
- Yıldırım, A. - Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Yüksel, İ. - Aşan Yüksel, O. (2024). Sanatta yapay zekâ devrimi: Yaratıcılığın yeni boyutları. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 14(2), 261–285.

Zeteroğlu, E. (2023). *Türk ve Batı müziği şarkı formundaki eserlerin yapay zekâ destekli karşılaştırmalı müzikal analiz modeli*. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi.

Elektronik Kaynaklar

URL-1: Koroğlu, Y. (2017). Yapay zekânın teorik ve pratik sınırları.

<https://www.cmpe.boun.edu.tr/~yavuz.koroglu/publications/EBES17.pdf>

(Erişim: 22 Ocak 2025).

Görsel Kaynaklar

Kıral, B. (2020). Nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15, 170-189.

Extended Abstract

This study addresses the following primary research question: "Which postgraduate theses, as well as articles indexed in the TR Dizin database, have been conducted at the intersection of music and artificial intelligence—one of the most prominent outcomes of technological and scientific advancements—and what are their thematic orientations and research contents?" To address this primary question, the following sub-problems are investigated: What are the thematic orientations and research contents of postgraduate theses exploring the relationship between artificial intelligence and music? What are the thematic orientations and research contents of articles focused on artificial intelligence and music within TR Dizin? Objective: This study aims to elucidate the concept of artificial intelligence as a significant technological product, subsequently examining its functions and current standing within the fields of art, education, and music from a broader perspective. Furthermore, it seeks to categorically analyze postgraduate theses and TR Dizin-indexed articles published since 1995 and 1998, respectively, regarding AI in music, thereby presenting contemporary descriptive insights derived from the empirical findings.

This research was conducted using a descriptive survey method. Within this framework, the study adopted a qualitative approach to systematically identify, examine, and evaluate the relevant academic literature.

The target population of the study comprises master's and doctoral theses published in the Council of Higher Education Thesis Center (YÖK-TEZ) database and articles indexed in the TR Dizin database on the subject of artificial intelligence in Turkey. The research sample, on the other hand, consists of postgraduate theses published in YÖK-TEZ and articles indexed in TR Dizin that specifically focus on the relationship between artificial intelligence and music.

Data were collected through a systematic literature and document review aligned with the scope and objectives of the study. The data collection process was executed as follows: First, a comprehensive search was performed by entering the keyword "artificial intelligence" into the subject field of the YÖK-TEZ search portal. This phase was concluded in mid-January 2026, retrieving a total of seven master's theses and two doctoral dissertations addressing the relationship between artificial intelligence and music. Second, a similar search using the term "Artificial Intelligence" was conducted on the DergiPark platform (with the final query executed on January 9, 2026). This search yielded seven articles published between 2000 and 2025 that met the criteria for inclusion regarding the field of music.

The selected publications were examined through qualitative document analysis. To extract the targeted data, the texts were subjected to categorical coding based on specific thematic frameworks, including subject orientation, publication year, technological areas of interest, methodologies, tools, equipment, and product outcomes.

Regarding the chronological distribution of the nine master's and doctoral theses identified in the study, initial research interest emerged in 2006, primarily within master's thesis research. Following this baseline study, it was concluded that no further postgraduate theses

investigating the relationship between music and artificial intelligence were conducted until 2023. A comprehensive analysis of these reviewed academic studies revealed the following findings: First, the efficacy of artificial intelligence has increased in processing melodic modes (*makam*) within Turkish Music, a domain traditionally perceived as distant from digitality and advanced technology. Second, it was understood that melodic awareness, which individuals form by listening to musical works, can also be perceived through AI perception, indicating that artificial intelligence can be effective in superhuman cognitive processes related to music. Third, it was determined that artificial intelligence democratizes the production, distribution, and consumption of musical works, liberating these activities from the oversight and control of major corporations and making these initiatives accessible to anyone. Fourth, it was inferred that presenting musical products supported by visual elements through artificial intelligence could facilitate a more seamless integration between the arts and other disciplines in the future. Fifth, artificial intelligence algorithms enable the comparison of works across diverse musical genres, which possesses the potential to introduce novel perspectives to musical analysis. Finally, it is possible to state that hybrid educational models could be integrated into future music education, owing to the applications offered by AI algorithms. Based on all these findings, it can be argued that artificial intelligence technology opens unprecedented horizons across all subfields and domains of music, regardless of performance practices, theoretical frameworks, or digital music spheres.

"İyi Yayın Üzerine Kılavuzlar ve Yayın Etiği Komitesi'nin (COPE) Davranış Kuralları" çerçevesinde aşağıdaki beyanlara yer verilmiştir. / The following statements are included within the framework of "Guidelines on Good Publication and the Code of Conduct of the Publication Ethics Committee (COPE)":

İzinler ve Etik Kurul Belgesi/Permissions and Ethics Committee Certificate: Makale konusu ve kapsamı etik kurul onay belgesi gerektirmektedir. / *The subject and scope of the article do not require an ethics committee approval.*

Finansman/Funding: Bu makale için herhangi bir kurum ve kuruluşten destek alınmamıştır. / *No support was received from any institution or organization for this article.*

Yapay Zekâ Kullanımı/Use of GenAI: Bu makalede yapay zekâdan yararlanılmamıştır. / *GenAI was not used in this article.*

Destek ve Teşekkür/Support and Acknowledgment: Destek ve teşekkür beyanı bulunmamaktadır. / *There is no statement of support or gratitude.*

Çıkar Çatışması Beyanı/Declaration of Conflicting Interests: Bu makalenin araştırması, yazarlığı veya yayınlanmasıyla ilgili olarak yazarın potansiyel bir çıkar çatışması yoktur. / *There is no potential conflict of interest for the author regarding the research, authorship or publication of this article.*

Yazarın Notu/Author's Note: Yazarın bir notu yoktur. / *There is no author's note.*

Katkı Oranı Beyanı/Author Contributions: Makale tek yazarlıdır. / *The article has a single author.*